

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 3817202046
Dátum vydania rozhodnutia: 18.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3817202046.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Cisárovej a sudcov JUDr. Edity Bakošovej, JUDr. Ivana Machyniaka, JUDr. Zuzany Ďurišovej, JUDr. Jany Hatalovej, PhD., JUDr. Jozefa Hargaša (sudca spravodajca) a JUDr. Aleny Priecelovej v právnej veci žalobkyne: Slovenská konsolidačná, a. s. so sídlom Cintorínska 21, Bratislava, IČO : 35 776 005, proti žalovanej: T. T., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX/X, M., o zaplatenie istiny vo výške 522,75 Eur s prísl., pôvodne vedenom na Okresom súde Prievidza pod sp. zn. 15C/6/2017 na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, v spore o právomoc medzi Okresným súdom v Prievidzi a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodovanie veci pôvodne vedenej na Okresnom súde v Prievidzi pod sp. zn. 15C/6/2017 je daná právomoc súdu.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby Okresný súd v Prievidzi uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni pohľadávku vo výške 522,75 Eur v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu.

2. Okresný súd v Prievidzi uznesením zo dňa 23. marca 2017 konanie zastavil a vec postúpil úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi. V odôvodnení uviedol, že nie je daná právomoc súdu konať vo veci, pretože konať o vrátení príspevku na kompenzáciu v prípade, ak oprávnená osoba zomrie pred uplynutím siedmych rokov od poskytnutia peňažného príspevku môže len príslušný úrad /§ 3 ods. 1 písm. b/ bod 3/. Ide o špecifický nárok úradu ako poskytovateľa príspevku, ktorým vzniká právo na vrátenie príspevku, túto pohľadávku má úrad uplatňovať v dedičskom konaní v zákonom stanovenom rozsahu, ktorá nezaniká, hoci nebola takto uplatnená. Vo veciach vrátenia príspevku na kompenzáciu má zákonnú kompetenciu len príslušný úrad konajúci vo veciach peňažných príspevkov na kompenzáciu, ktorý rozhoduje aj v ostatných prípadoch vrátenia príspevku podľa § 52 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, na konanie ktoré sa vzťahuje zákon o správnom konaní tak ako upravuje § 53 ods. 1 citovaného zákona, preto žalovaný

nárok si môže úrad uplatniť voči dedičovi samostatným rozhodnutím.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd vec preskúmal a rozhodol dňa 30.10.2017 uznesením č. k. 4Co/371/2017-47 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje. Odvolací súd uviedol, že uplatňovaný nárok na vrátenie časti vyplateného príspevku na úpravu domu nemôže byť považovaný ako dlh poručiteľa - osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý by prechádzal na jeho dedičov, pretože k vzniku tohto nároku dochádza až momentom smrti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, teda žalovaná pohľadávka nemohla nadobudnúť súkromný charakter, Odvolací súd dospel k záveru, že ide o nárok voči dedičom ťažko telesne postihnutej osoby, ktorý priamo vyplýva a je výslovne upravený verejnoprávnymi predpismi /najmä ust. § 37 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z./ v prejednávanej veci ide o verejnoprávny vzťah, ktorý patrí do kompetencie úradu.

4. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza (ďalej len Úrad) podal dňa 5.2.2018 na Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na rozhodnutie sporu o právomoc podľa § 10 ods. 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), keďže nesúhlasil s uznesením Okresného súdu v Prievidzi č. k. 15C/6/2017-19 zo dňa 23. marca 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/371/2017-47 zo dňa 30.10.2017, ktorý konanie zastavil a vec postúpil úradu.

5. Úrad poukázal na to, že nemá zákonnú kompetenciu rozhodovať o žalovanej pohľadávke po úmrtí fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, keďže táto mu nevyplýva z ustanovenia § 37 ods. 18 a ani z ustanovenia § 52 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z., na ktoré poukázali vo svojich rozhodnutiach súdy. Podľa § 37 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím zomrie pred uplynutím siedmich rokov od poskytnutia peňažného príspevku na úpravu rodinného domu, uplatňuje sa v konaní o dedičstvo vo výške 50 % z úhrnu poskytnutých peňažných príspevkov alebo z ich pomerných častí, ak predmetom konania o dedičstve je upravený rodinný dom /v danej veci/, ak odseky 19 a 20 neustanovujú inak. Úrad podľa ustanovenia § 52 písm. a/ bod 5 zákona č. 447/2008 Z.z. rozhoduje v správnom konaní o povinnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo fyzickej osoby, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časť, avšak nie o povinnosti dediča fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časť, takéto znenie absentuje vo verejnoprávnom predpise. Vo veci sa jedná o pohľadávku z právneho vzťahu vzniknutého na základe správneho rozhodnutia č. OSVPPK/B/2001/01579-17/040230 KRE vydaného úradom dňa 4.3.2011, ktorým bol osobe s ťažko zdravotne postihnutím (poručiteľovi) priznaný podľa § 37 ods. 1 , ods. 5 a ods. 8 zákona č. 447/2008 Z.z. príspevok na úpravu rodinného domu vo výške 3 023,07 Eur a následne i poskytnutý. Z takto vzniknutého právneho vzťahu vyplynuli pre osobu s ťažkým zdravotným postihnutím ďalšie povinnosti ustanovené v § 37 zákona č. 447/2008 Z.z. V prípade smrti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím pred uplynutím siedmich rokov od poskytnutia príspevku sa pohľadávka v pomernej časti peňažného príspevku uplatňuje v zákonom stanovenom rozsahu do pasív dedičstva po poručiteľovi podľa § 37 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. v znení od 1.7.2011, ak predmetom konania o dedičstve je upravená nehnuteľnosť, (pozn. v danej veci je nehnuteľnosť predmetom dedenia a pohľadávka nebola uplatnená), preto nadobudnutím tohto dedičstva, podľa názoru úradu, nadobudla pohľadávka súkromno-právny charakter a v konaní 15C /6/2017 ide o vec patriacu do právomoci súdu a nie úradu. Ak by pohľadávka v prípade smrti poručiteľa - osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vznikla z verejnoprávneho vzťahu a predpisu priamo voči dedičom ťažko zdravotne postihnutej osoby, k akému záveru došiel Okresný ako aj Krajský súd, zákon č. 447/2008 Z.z. by neustanovoval jej uplatnenie v konaní o dedičstve po poručiteľovi.

6. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie o právomoci (§ 11 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že táto vec patrí do právomoci súdu. Na stručné odôvodnenie uvádza nasledovné:

7. Podľa § 3 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

8. Podľa § 4 CSP, iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

9. Predmetom sporu v danej veci, na základe návrhu žalobkyne na vydanie platobného rozkazu zo dňa 7.2.2017, je pohľadávka žalobkyne voči dedičovi poručiťľa. Pohľadávka žalobkyne voči poručiťľovi síce vznikla na základe zákona č. 447/2088 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len ako „zákon č. 447/2008 Z.z.“), ale smrťou poručiťľa zanikol pasívne legitimovaný subjekt - fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, a preto záväzky voči žalobcovi prešli na jeho dediča podľa ustanovenia § 460 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobca si uplatňoval v tomto konaní pohľadávku voči dedičovi poručiťľa podľa ustanovenia § 470 občianskeho zákonníka, preto aj podľa názoru kompetenčného senátu najvyššieho súdu sa jedná o vec patriacu do právomoci súdu, a nie úradu.

10. Najvyšší súd v zhode z názorom žalobkyne poukazuje na to, že právny vzťah, z ktorého je nárok na úhradu dlhu poručiťľa voči dedičovi, je súkromnoprávnym (občianskoprávnym) vzťahom. Smrťou poručiťľa zanikol jeho verejnoprávny vzťah z príspevku na kompenzáciu ťažko zdravotného postihnutia, teda právny vzťah medzi poručiťľom a Úradom. Smrť poručiťľa je právna skutočnosť, ktorá má za následok v zmysle ustanovenia § 460 v súvislosti s ustanovením 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiťľa. Táto povinnosť je obsahom právneho vzťahu medzi veriteľom a dedičom ktorý vznikol v dôsledku dlhu a uvedenej právnej skutočnosti, t.j. dedenia a tento vzťah má súkromnoprávnu (občianskoprávnu) povahu. O verejnoprávny záväzok by v danom prípade mohlo ísť len vtedy, ak by bol takýto nárok voči dedičom výslovne predmetom úpravy vo vyššie uvedenom verejnoprávnom predpise. Rozhodovanie o nárokoch právneho vzťahu, ktorý tu vznikol dedením patrí do právomoci súdu, pričom nie je rozhodujúca samotná povaha dlhu, t.j. že vznikol z pôvodne verejnoprávneho vzťahu poručiťľa. Ide tu teda o vzťah súkromnoprávny (občianskoprávny). Na konanie o nároku žalobcu je preto príslušný okresný súd (obdobne uznesenie NS SR 1Rks/7/2009 zo dňa 15.4.2009).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky o podanom návrhu preto rozhodol tak, že prejednanie a rozhodnutie danej veci patrí do právomoci Okresného súdu v Prievidzi.

12. Toto uznesenie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 7:0. (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.